

OFFENTLIG INNKREVIING - HØRINGSUTTALELSE

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
061/08	Formannskapet	29.05.2008

Journalposter i arkivsaken

1	I	05.12.2007	Skatteetatens økonomisenter	Omorganisering av skatteetaten
2	I	18.04.2008	Kommunenes Sentralforbund	Offentlig innkreving (NOU 2007:12) - la staten høre hva kommunene mener

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

Innkrevingsutvalgets utredning er ved brev av 20.02.08 fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) sendt ut på høring med høringsfrist **2. juni 2008**. Som det fremgår av utredningen, går flertallet inn for en sentralisert tvangsinnkrevingsetat der staten overtar innkreving av alle typer offentlige krav, både privatrettslige og offentlige.

FAKTA I SAKEN

Bakgrunnen for utredningen er ønsket om å forenkle og samordne den offentlige innkrevingen. Men, utredningen tar også opp kommunal innkreving særskilt og ender opp med å foreslå en statliggjøring av en viktig del av skatteinnkrevingen. Flertallet i utvalget foreslår at alle statlige innfordringsoppgaver og innfordringsoppgaver knyttet til skatte- og avgiftskrav som hører under fellesinnkrevingen (les; også skatteinnfordring som foretas av skatteoppkreverne i kommunene i dag), samles i en statlig innfordringsetat. Dvs. alle forfalte skatter og avgifter som kommunen innfordrer i dag, skal etter første gangs purring overføres til den nye etaten.

Utvalget har vurdert det som hensiktsmessig at etaten består av 5-7 regionale kontorer, fortrinnsvis lokalisert til steder der det allerede eksisterer etablerte innfordringsmiljøer (les; statlige regionale skatteenheter).

Utredningen omfatter både offentligrettslige og privatrettslige krav som tilkommer stat og kommune. Summen av statlige krav utgjør i underkant av 916 mrd kroner hvorav de offentligrettslige kravene er 892 mrd og de privatrettslige kravene er 23 mrd. De største offentlige innkreverne er:

- Skatteetaten - 377 mrd. kr
- Skatteoppkreverne - 315 mrd. kr
- Toll- og avgiftsetaten - 157 mrd. kr

Til sammen har disse tre offentlige innkreverne 95 % av alle krav som er tatt med i utredningen.

VURDERING

Kommunene skal fortsatt kunne kreve inn egne kommunale krav, men det åpnes også for at kommunene frivillig kan legge innfordring av kommunale krav til denne etaten. Dette innebærer at skatteinnkrevingen som i dag drives i kommunene overføres til den nye statlige innkrevingsetaten.

Momenter for fortsatt kommunalt ansvar for skatteinnfordring

Høy løsningsgrad/gode resultater på skatteinnkreving og synergieffekter av dette

Norsk skatteinnkreving er i verdenstoppen. Av all utlignet skatt blir 99,7 % krevd inn av de kommunale skatteoppkreverne. Små kommuner har like gode innkreivingsresultater som store kommuner. Grunnen til dette er at skatteinnkreving grunnleggende dreier seg om kommunikasjon mellom skatteoppkrever og skattyter. Videre kan det vises til at også øvrig kommunal innkreving har løsningsgrad nær 100 %. Dette er synergieffekter av et godt fagmiljø på innkreivingsområdet. De gode resultatene tillegges liten vekt i utredningen.

Effekten av en statliggjøring er fortsatt ikke utredet, og det er vanskelig å argumentere for at det er noe å tjene på en statliggjøring av skatteinnkrevingen.

Rettsikkerhet

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen medfører god rettsikkerhet for skattyterne, blant annet ved at det er etablert et klart organisatorisk og ansvarsmessig skille mellom på den ene siden fastsettelsen av skatten (ligningen) og på den annen side innkrevingen av skatten. Avstand mellom fastsettelse og innkreving av skatt er slått fast som et grunnleggende prinsipp i tidligere utredninger og stortingsbehandlinger av skatteinnkrevingen. Statlige skattekontor og kommunale skatteoppkreverkontor, slik det er i dag, gir den beste rettsikkerhetsgaranti.

Personvern hensyn – stigmatisering

Utvalget foreslår at alle krav som ikke er betalt etter første purring skal overføres til et felles register i den nye innfordringsetaten. En samling av personopplysninger om alle forfalte statlige krav i et elektroisk register må ses i forhold til personopplysningsloven og EU-direktiv 95/46/EF. Det er ikke utredet om det finnes hjemmel som gir grunnlag for å etablere et slikt kravregister. Et slikt register vil også kunne oppfattes som stigmatiserende.

God brukerservice

Det er dokumentert at de kommunale skatteoppkreverkontorene utøver god brukerservice. Sortland kommune er bekymret for at en sentralisering og statliggjøring av skatteinnkrevingen vil føre til en dårligere tilgang til offentlige tjenester i lokalmiljøene. Sortland kommune mener at de gode resultatene som oppnås ved skatteinnfordringen blant annet skyldes dialogen den enkelte skattyter har mulighet til å ha med skatteoppkreveren. Eventuell statliggjøring og sentralisering av skatteinnkrevingen vil således føre til dårligere tilgang til offentlige tjenester i lokalmiljøene. Skatteinnfordring dreier seg ofte om grunnleggende kommunikasjon mellom skatteoppkrever og skattyter.

Den foreslåtte organiseringen innebærer at frivillig betaling og innfordring vil skje i to helt atskilte organisasjoner.

Skatteoppkreveren mister sin namsmannskompetanse

Utvalget har valgt å holde innfordringen av kommunale krav utenfor sitt forslag om en ny felles innfordringsetat, men samtidig foreslår det at kommunene fratas særnamsmannskompetansen de innehar ved innfordringen av de fleste offentligrettslige krav. Slik forslaget er fremlagt vil kommunene miste det viktigste og mest effektive pressmiddelet de har som innfordrer. Kommunenes krav og posisjon vil svekkes betraktelig, og som fordringshaver vil kommunene i fremtiden være sidestilt med enhver annen kreditor. Kommunen som tjenesteyter og ansvarlig for en rekke lovpålagte oppgaver vil dermed miste mye av sin makt bak myndighetsutøvelsen når sanksjonsmiddelet de innehar forsvinner.

Det faktum at kommunene sikres en fortsatt rask og effektive innfordring av offentligrettslige utestående krav, med særnamsmannkompetansen, antas å ha likviditetsmessig betydning for en kommune.

Tvangsinnfordringen av ethvert krav, inkl. de kommunale skal i fremtiden skje ved en av de to bestående namsmyndighetene og den effektive kommunale innfordringen vil svekkes. For skyldner vil saksomkostningen ved innfordringen øke ved gjennomføring av utvalgets forslag.

Kommunalt økonomisk selvstyre

Fortsatt kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen bidrar til å opprettholde det kommunale økonomiske selvstyre. Det er avgjørende for et levedyktig lokalt demokrati å kunne påvirke eget inntektsgrunnlag. Det skal være en positiv sammenheng mellom den økonomiske utviklingen i lokalt næringsliv og nivået på lokale kommunebudsjetter.

Dersom ansvaret for innkrevingen overføres til staten og innkrevingskompetansen i kommunen faller bort, reduseres kommunenes muligheter for å kunne påvirke sitt inntektsfundament.

Folkevalgt kontroll og innsyn

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen gir grunnlag for folkevalgt innsyn og kontroll. Statliggjøring og sentralisering vil medføre et "ugjennomsiktig" system med store, statlige sektorkontorer - og reduserte muligheter for folkevalgt innsyn. En slik endring vil også svekke effektiviteten.

Distriktpolitiske hensyn

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen har positive distriktpolitiske konsekvenser. Dagens desentraliserte lokalisering innebærer at det opprettholdes innkrevingsmiljøer og arbeidsplasser i utkantstrøk og betyr også at lokalt næringsliv har kort vei til en av sine viktigste, offentlige samarbeidspartnere.

En eventuell statliggjøring vil bety sentralisering og en reduksjon av antall kontorer ned til ¼ av i dag, hvilket vil ha negative distriktpolitiske konsekvenser.

Hvis den tyngre innfordringskompetansen forsvinner fra skatteoppkreverne er det stor sannsynlighet for at kommunene må bruke private inkassobyråer på kommunale krav noe som medfører ytterligere kostnader for innbyggerne som følge av høye inkassogebyrer.

Konklusjon

Den foreslåtte statlige organisasjonsmodellen innebærer at dagens velfungerende skattebetalingsordning erstattes av statlig tvangsinnfordring. Det legges til grunn en egen tvangsinnfordringsinstans. Skattyterne vil oppleve stigmatisering, når frivillig betaling og tvangsinnkreving skilles fra hverandre og plasseres i forskjellige organisasjoner.

Rådmannen foreslår med bakgrunn i ovennevnte å tilrå en høringsuttalelse som innebærer at all skatteinnfordring fortsatt skal være et kommunalt ansvar.

INNSTILLING/VEDTAK

Sortland formannskap går mot flertallets innstilling i NOU 2007:12 om at alle statlige innfordringsoppgaver og innfordringsoppgaver knyttet til skatte- og avgiftskrav som hører under fellesinnkrevingen (les; skatteinnfordring som foretas av skatteoppkreverne i kommunene i dag), samles i en statlig innfordringsetat.

En statlig overtakelse av den kommunale skatte- og avgiftsinnfordringen vil medføre at;

- Innfordringsprosenten sannsynligvis vil bli redusert fra dagens nivå på 99,7 %, noe som vil redusere kommunens inntektsgrunnlag.
- Det blir mer bruk av tvang i innfordringen ved at kommunikasjon og dialog som kommunene bruker i dag blir redusert som følge av manglende nærhet, mulighet for oppmøte og lokal kunnskap.
- Synergieffekter av et godt fagmiljø på innkrevingsområdet blir borte og vil medføre lavere løsningsgrad på kommunale krav, noe som også vil redusere kommunens inntektsgrunnlag.
- Rettssikkerheten for skattyterne blir redusert ved at fastsetting og innkreving av skatt samles på ett forvaltningsnivå.
- Personvern hensyn ikke blir godt nok ivaretatt og skattytere vil kunne bli stigmatisert.
- Brukerservicen blir dårligere i form av dårligere tilgjengelighet, kundebehandling, saksbehandlingstid, informasjon og forutsigbarhet i saksbehandlingen.
- Svekket kommunalt økonomisk selvstyre ved at kommunens mulighet til å påvirke sitt inntektsfundament blir borte på dette området.
- Kommunen mister sin særnamsmannkompetanse.
- Svekket folkevalgt kontroll og innsyn.
- Distriktpolitiske hensyn svekkes ved at arbeidsplasser sentraliseres, samt at lokalt næringsliv blir skadelidende ved at det blir lengre avstand til en av de viktigste offentlige samarbeidspartnere.

29.05.2008 FORMANNSKAPET

FS-061/08

BEHANDLING I MØTE

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Sortland formannskap går mot flertallets innstilling i NOU 2007:12 om at alle statlige innfordringsoppgaver og innfordringsoppgaver knyttet til skatte- og avgiftskrav som hører under fellesinnkrevingen (les; skatteinnfordring som foretas av skatteoppkreverne i kommunene i dag), samles i en statlig innfordringsetat.

En statlig overtakelse av den kommunale skatte- og avgiftsinnfordringen vil medføre at;

- Innfordringsprosenten sannsynligvis vil bli redusert fra dagens nivå på 99,7 %, noe som vil redusere kommunens inntektsgrunnlag.
- Det blir mer bruk av tvang i innfordringen ved at kommunikasjon og dialog som kommunene bruker i dag blir redusert som følge av manglende nærhet, mulighet for oppmøte og lokal kunnskap.

- Synergieffekter av et godt fagmiljø på innkrevingsområdet blir borte og vil medføre lavere løsningsgrad på kommunale krav, noe som også vil redusere kommunens inntektsgrunnlag.
- Rettssikkerheten for skattyterne blir redusert ved at fastsetting og innkreving av skatt samles på ett forvaltningsnivå.
- Personvern hensyn ikke blir godt nok ivaretatt og skattytere vil kunne bli stigmatisert.
- Brukerservicen blir dårligere i form av dårligere tilgjengelighet, kundebehandling, saksbehandlingstid, informasjon og forutsigbarhet i saksbehandlingen.
- Svekket kommunalt økonomisk selvstyre ved at kommunens mulighet til å påvirke sitt inntektsfundament blir borte på dette området.
- Kommunen mister sin særnamsmannkompetanse.
- Svekket folkevalgt kontroll og innsyn.
- Distriktpolitiske hensyn svekkes ved at arbeidsplasser sentraliseres, samt at lokalt næringsliv blir skadelidende ved at det blir lengre avstand til en av de viktigste offentlige samarbeidspartnere.

Kopi til:

Det kongelige fornyings- og adm. Departement, Postboks 8004 DEP. 0030
OSLO.
KS, Postboks 1378, Vika Oslo.